

którzy zapragną poszerzyć swoje horyzonty poznawcze. Co więcej, książka z uwagi na bardzo interesujący i liczny materiał egzemplifikacyjny pochodzący z kanonu literatury rosyjskiej może zyskać uznanie wśród literaturoznawców, posługujących się na co dzień tekstami tłumaczonymi.

Maria Mocarz
Instytut Filologii Słowiańskiej KUL

BEATA SIWEK, Instytut Filologii Słowiańskiej KUL

Konferencja: *W kręgu wartości: Bóg, człowiek, świat w kulturze i literaturach wschodniosłowiańskich*, Lublin, 18-19 kwietnia 2008

W dniach 18-19 kwietnia 2008 roku w Collegium Norwidianum Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. *W kręgu wartości: Bóg, Człowiek, Świat w kulturze i literaturach wschodniosłowiańskich*. Organizatorami konferencji były: Katedra Literatury Rosyjskiej KUL oraz Zakład Literatury i Kultury Rosyjskiej XVIII-XIX wieku UMCS.

Konferencja stanowiła upamiętnienie dziesiątej rocznicy śmierci Profesora Ryszarda Łuźnego, założyciela sławistycznego ośrodka naukowo-dydaktycznego w KUL¹, wybitnego popularyzatora literatury i myśli religijnej narodów wschodniosłowiańskich, o którym prof. Jan Orłowski pisał: „Ryszard Łuźny był uczonym wielkiego formatu, odważnie i przewidująco stawiał przed polską rusycystyką nowe horyzonty badawcze, nigdy nie ulegał pokusom jej ideologicznej sowietyzacji. Nie był typem badacza, który zasklepia się w swojej wąskiej dyscyplinie filologicznej, wprost przeciwnie – był uczonym, humanistą w pełnym tego słowa znaczeniu, ujmującym dawne piśmiennictwo Rosjan, Ukraińców i Białorusinów w szerokim kontekście kultury duchowej tych narodów”².

Nieprzypadkowy był zatem wybór tematu konferencji, wszak wyraźnie nawiązywał on do profilu badań historycznoliterackich i kulturowych, zapoczątkowanych na gruncie badań sławistycznych przez prof. Łuźnego, a także wybór prelegentów – na konferencji obecni byli uczniowie Profesora (Jan Orłowski, Witold Kowalczyk, Anna Rażny, Adam

¹ Zob. na ten temat: J. Orłowski, A. Woźniak, *Wspomnienie o działalności Ryszarda Łuźnego w KUL*, „Roczniki Humanistyczne”, 51(2003), z. 7, s. 183.

² J. Orłowski, *Chrześcijańskie tradycje literatury rosyjskiej w badaniach Ryszarda Łuźnego*, tamże, s. 195.

Bezwiński, Ludmiła Jankowska, Barbara Stawarz, Anna Woźniak, Urszula Cierniak) oraz osoby w różny sposób z nim związane.

Do Lublina przyjechali przedstawiciele najważniejszych ośrodków slawistycznych w Polsce: Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytetu Opolskiego, Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Akademii Pedagogicznej w Krakowie; nie brakowało też miejscowych badaczy-slawistów z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Konferencja o podobnym charakterze pt. *Polsko-wschodniosłowiańskie stosunki kulturowe*, poświęcona pamięci prof. Ryszarda Łuźnego, odbyła się nieco wcześniej, w dniach 7 i 8 marca 2008 roku w Krakowie (dokładnie w 10. rocznicę śmierci). Organizatorami sesji krakowskiej były: Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej UJ oraz Komisja Wschodnioeuropejska PAU.

Lubelską konferencję zapoczątkowała uroczysta msza św. za spokój duszy prof. R. Łuźnego w Kościele Akademickim KUL, celebrowana przez ks. prof. dr. hab. Augustyna Eckmanna. Po mszy św. w Collegium Norwidianum KUL odbyło się uroczyste otwarcie konferencji.

Po oficjalnym powitaniu gości przez prorektora KUL prof. dr. hab. Romana Doktora i dziekana Wydziału Humanistycznego UMCS prof. dr. hab. Henryka Gmitera rozpoczęły się obrady plenarne, którym przewodniczył prof. Adam Bezwiński. W ich ramach wygłosiło swoje odczyty troje prelegentów: Stefan Kozak (*Ukraińcy wobec „Nowego Chrześcijaństwa”*), Jan Orłowski (*Człowiek w drodze do Boga (O cyklu sonetów religijnych Jana Bernarda „Ucieczka przez pustynię”)*) oraz Anna Rażny (*Globalizm w ujęciu Aleksandra Panalina. Nowa ideologia zniewolenia*).

Po krótkiej przerwie odbyła się dalsza część obrad, w której zaprezentowało się dwunastu badaczy: Ludmiła Jankowska (*Matka Boża w twórczości Łazarza Baranowicza*), Alina Orłowska (*Koncepcja Boga w wierszach duchownych Aleksandra Sumarokowa*), Barbara Stawarz (*Przeżycie graniczne a przeżycie estetyczne w poezji Michała Lermontowa*), Anna Woźniak (*Doświadczenie ulotności i idea witalizmu u Lwa Szestowa „Dziennik myśli”*), Maria Cymborska-Leboda, (*„Каинов ответ Бозы” или ответственность (Я-для-Другого): от Достоевского до Левинаса*), Adam Bezwiński (*„Listy o kulturze rosyjskiej” Gieorgija Fiedotowa (wokół problemów dziedzictwa i przyszłości)*), Ihor Nabytovych (*Сакрохронотон історичного роману Леоніда Мосендза „Останній пророк”*), Wanda Laszczak (*Z kręgu poetyckiej sofologii Matki Marii*), Monika Grygiel (*Metafizyka drobiazgów w „Powrocie Czorba” Vladimira Nabokova*), Joanna Mianowska (*Дневники прот. Александра Шмемана в контексте православного мирозерцания*), Witold Kowalczyk (*„Kometa nad Kosmą i Damianem”, czyli świat widziany oczami prawosławnego poety Aleksandra Zorina*) oraz Stefania Andrusiów (*„Nieszczęśliwa świadomość” postateistyczna w poszukiwaniu Boga (na materiale współczesnej prozy ukraińskiej)*).

Tematyka zaprezentowanych referatów była zatem niezwykle bogata i zróżnicowana, odczyty dotyczyły problematyki dzieł i autorów różnych epok. Zdecydowana większość z nich poświęcona była jednakże rosyjskim pisarzom współczesnym.

Pierwszy dzień konferencji zakończył się uroczystą kolacją, podczas której nie zabrakło miejsca na wspomnienia o prof. Łuźnym, którymi dzielili się m.in. Jego przyjaciele i wieloletni współpracownicy: Jan Orłowski, Michał Łesiów i Stefan Kozak.

W drugim dniu konferencji zaprezentowano osiem referatów. Przed południem wysłuchaliśmy odczytów: Witolda Kołbuka, *Dzieje unii cerkiewnej w XIX-wiecznej historiografii rosyjskiej*, o. archimandryty Sergiusza Gajka, *Fabian Abrantowicz i Andrej Cikota i ich duchowy „podwиг” na rzecz kultury*, Urszuli Cierniak, „*Rzymski Babilon*”, czyli *arcybiskupa Hermogena (1880-1954) polemiki z papieżstwem*, Reginy Rybickiej-Jaśkowskiej, *Tekst poetycki o charakterze modlitwy we współczesnej literaturze rosyjskiej*, Joanny Tarkowskiej, *Miasto jako archetyp wiary, kultury i cywilizacji w poezji Swietłany Kekowej*.

Po tej części obrad uczestnicy konferencji zostali zaproszeni do zwiedzania Kaplicy Trójcy Świętej na Zamku Lubelskim, jednego z najcenniejszych zabytków sztuki średniowiecznej w Polsce, z bizantyńsko-ruskimi malowidłami stanowiącymi unikalną syntezę kultur Wschodu i Zachodu.

Po powrocie odbyła się ostatnia już część obrad, w której zaprezentowane zostały następujące referaty: Małgorzaty Mateckiej, *Wizja człowieka i świata w muzyczno-literackich dziełach kompozytorów rosyjskich drugiej połowy XIX i początku XX wieku*, Beaty Siwek, *Człowiek w świecie absurdu. O dramacie „Labirynt” Mikoty Archouskiego*, Mirosławy Kaweckiej, *Świat polityki i sztuki w pamiętnikach Iryny Żylenko „Homo feriens”*.

Na zakończenie organizatorzy dokonali podsumowania konferencji, a także wyrazili podziękowania wszystkim referentom i uczestnikom za udział.

W holu Collegium Norwidianum KUL przygotowano także wystawę poświęconą pamięci prof. Ryszarda Łuźnego, zatytułowaną *Ryszard Łuźny (1927-1998). Lubelskim szlakiem Profesora*. Wystawa, na którą złożyły się fotografie, publikacje książkowe i czasopiśmiennicze, korespondencja służbowa, a także przedmioty osobiste, stanowiła dobrą ilustrację lubelskiej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej Profesora.

To jeszcze nie wszystkie inicjatywy lubelskich badaczy związane z upamiętnieniem dziesiątej rocznicy śmierci prof. R. Łuźnego. Warto w tym miejscu wspomnieć, że na początku 2008 r. nakładem Wydawnictwa KUL, ukazała się książka pt. *Ryszard Łuźny. Myśl słowiańska Jana Pawła II*, pod redakcją Anny Woźniak i Jana Orłowskiego. Stanowi ona zbiór artykułów prof. R. Łuźnego prezentujących ideę słowiańską w pracach Jana Pawła II. Jak przekonują redaktorzy tomu, myślą przewodnią prac, które złożyły się na treść tej książki, były słowa Jana Pawła II, odczytane podczas pożegnania Profesora. Papież napisał wtedy, iż szczerze cenił „jego wrażliwość na dobro, jego wytrwałość i kompetencje w docieraniu do korzeni naszej słowiańskiej kultury, wielkie znanstwo literatury i dziejów narodów wschodniosłowiańskich”³. Obok artykułów prof. R. Łuźnego w tomie tym zamieszczony został obszerny życiorys Profesora, artykuł Jana Orłowskiego

³ Cyt. za: A. Woźniak, J. Orłowski, *Słowo wstępne*, w: *Ryszard Łuźny. Myśl słowiańska Jana Pawła II. Zbiór artykułów*, red. A. Woźniak, J. Orłowski, Lublin 2008, s. 8.

Mysł słowiańska Jana Pawła II w pracach Profesora Ryszarda Łuźnego, a także posłowie Anny Woźniak Ryszard Łuźny jako badacz Słowiańszczyzny wschodniej.

ANNA WOŹNIAK Instytut Filologii Słowiańskiej KUL
Konferencje poświęcone A. M. Riemizowowi: *Międzynarodowa konferencja naukowo-praktyczna: Spuścizna A. M. Riemizowa i XXI wiek: aktualne problemy badania i publikacji tekstów*, Sankt-Petersburg, 8-10 października 2007 roku

Aleksy Michajłowicz Riemizow symbolicznie powrócił z emigracji do swej ojczyzny już na dobre, dzięki przybliżaniu w Rosji jego twórczości, publikacji dzieł, wypełniających kilkudziesięcioletnią lukę edytorską, a także badaniom naukowym nad jego dorobkiem. Od początku lat dziewięćdziesiątych bowiem w przeobrażającej się Rosji rozpoczął się intensywny proces przyswajania na grunt rosyjski zakazanej, objętej wydawniczą anatemią spuścizny pisarza-emigranta – oczywiście znanego, cenionego i obecnego w naukowych badaniach na Zachodzie, zarówno w Europie, jak i w USA. W Rosji powrót A. Riemizowa do obiegu czytelniczego i kulturowego, podobnie jak i innych wyklętych twórców „pierwszej fali” emigracji rosyjskiej, znamionowały przedsięwzięcia edytorskie, ale przede wszystkim działania naukowo-badawcze, zwłaszcza publikowane artykuły naukowe i monografie pisarstwa A. Riemizowa oraz poświęcone mu konferencje naukowe. Badania nad twórczością pisarza zainicjowane zostały – mniej więcej w tym samym czasie – również w innych krajach byłego bloku sowieckiego, w tym na Węgrzech, w Czechach, Estonii, Litwie i Polsce.

Kolejna, czwarta już międzynarodowa konferencja naukowa z cyklu konferencji specjalistycznych organizowanych w Rosji, poruszająca problematykę Riemizowa, miała miejsce w dniach 8-10 października 2007 roku w Sankt-Petersburgu, z którym pisarz – rodowity moskwiczanie związany był przez lata bliskimi więzami, zarówno zawodowymi jak i personalnymi. Tak jak poprzednie konferencje tematyczne (1992, 1997, 2001)¹ i ta

¹ Pierwsza międzynarodowa konferencja z cyklu konferencji Riemizowowskich w Sankt-Petersburgu organizowanych przez Dom Puszkiniowski odbyła się w 1992 r. Zatytułowana była *Aleksy Riemizow i kultura artystyczna XX wieku*, druga miała miejsce w 1997 r. pt. *Aleksy Riemizow i jego spuścizna w kraju i za granicą*; trzecia w 2001 r.: pt. *Aleksy Riemizow i kultura światowa*, w 2007 r. przeprowadzono czwartą edycję spotkań z twórczością Riemizowa. Rezultaty tych konferencji złożyły się na dwie publikacje: *Алексей Ремизов. Исследования и материалы*, отв. ред. А. М. Гра-